

מוסיקה אפריקאית - בין האסתטי, הפוליטי והתרבותי

מספר קורס: 192-1-57

שם המרצה: יאיר השחר

ליצירת קשר: hashachar@gmail.com

שעות קבלה: יום שני 13:00-14:00, בתיאום מראש. חדר 459 בניין 74.

תיאור הקורס

מוסיקה הינה אחת מצורות ההבעה התרבותית הבולטות והמגוונות ביותר ביבשת אפריקה. בקורס זה נערוך היכרות מעמיקה עם סגנונות, אמנים, כלי נגינה וזרמים מוסיקאליים מרחבי היבשת ונפתח ארגז כלים בסיסי להאזנה מושכלת ולניתוח מוסיקאלי. בד בבד נבחן מגוון צמתים בהם המוסיקה האפריקאית כרוכה בסוגיות חוץ-מוסיקאליות מרכזיות - פוליטיות, היסטוריות וחברתיות. דגש רב יושם על יכולתה של המוסיקה לחשוף רבדים תרבותיים פנים-אפריקאיים שאינם נגישים דרך מקורות ידע מקובלים אחרים ביחס לתהליכי דה-קולוניזציה, סולידריות פאן-אפריקאית, זהויות אתניות, יחסי מגדר ועוד. הקורס ילווה בקטעי אודיו ווידאו רבים כמו גם בהדגמות חיות של מוסיקה אפריקאית.

לא נדרש ידע מוסיקאלי קודם.

דרישות הקורס והרכב ציון

- 30% - דפי תגובה (250 מילים) - 6 דפי תגובה על פריטי קריאה (לבחירה מתוך כלל חומרי הקריאה) שכוללים התייחסות ביקורתית, שאלות למחשבה, נקודות להבהרה שישלחו אל המרצה לפני השיעור.
- 20% - השתתפות בשיעורים.
- 50% - עבודת סיכום בהיקף של כ-4 עמודים.

רשימת נושאים וחומרי קריאה

שיעור 1: הקדמה

Stone, Ruth M. 2008. "Introduction to African Music." In *The Garland Handbook of African Music*, edited by Ruth M. Stone, 2nd ed. New York: Routledge.

שיעור 2: מוסיקולוגיה אפריקאית - עקרונות יסוד ומאפיינים

Chernoff, John Miller. 1981. *African Rhythm and African Sensibility: Aesthetics and Social Action in African Musical Idioms*. Chicago: Univ. of Chicago Press.

קריאת רשות:

Arom, Simha. 2004. *African Polyphony and Polyrhythm: Musical Structure and Methodology*. Cambridge ; New York : Paris: Cambridge University Press.

Agawu, K. 1995. "The Invention of African Rhythm." *Journal of the American Musicological Society* 48 (3): 380–95.

קטעים מתוך הסרט:

Simha (2014)

שיעור 3: מוסיקה ואתניות - מוסיקת הג'אז של בני המנדה כמקרה מבחן

Charry, Eric S. 2000. *Mande Music: Traditional and Modern Music of the Maninka and Mandinka of Western Africa*. Chicago Studies in Ethnomusicology. Chicago: University of Chicago Press.

שיעור 4: השפעות הקולוניאליזם על המוסיקה האפריקאית

Agawu, Koffi. 2015. "Tonality as a Colonizing Force in Africa." In *Audible Empire: Music, Global Politics, Critique*, edited by Ronald Michael Radano and Tejumola Olaniyan. Refiguring American Music. Durham: Duke University Press.

קריאת רשות:

Andrew L. Kaye. 2008. "The Guitar in Africa." In *The Garland Handbook of African Music*, edited by Ruth M. Stone. New York: Routledge.

שיעור 5: מוסיקה ותנועות לאומיות

Turino, Thomas. 2000. *Nationalists, Cosmopolitans, and Popular Music in Zimbabwe*. Chicago Studies in Ethnomusicology. Chicago: University of Chicago Press.

Counsel, Graeme. 2004. "Popular Music and Politics in Sékou Touré's Guinea." *Australasian Review of African Studies* 26 (1): 26.

שיעור 6: פאן אפריקאיות מוסיקאלית - נתיבים דיאספוריים וטרנסלאומיות אפריקאית

Zeleva, Paul Tiyambe. 2010. "Dancing to the Beat of the Diaspora: Musical Exchanges between Africa and Its Diasporas." *African and Black Diaspora: An International Journal* 3 (2): 211–36. doi:10.1080/17528631.2010.481976.

Hashachar, Yair. 2015. "Miriam Makeba in Guinea - Deterritorializing History Through Music."
MA diss., Israel: The Hebrew University of Jerusalem. Selected Parts.

קריאת רשות:

White, Bob W. 2002. "Congolese Rumba and Other Cosmopolitanisms." *Cahiers D'études
Africaines* 42 (2002): 663–86.

שיעור 7: מוסיקה ומחאה פוליטית - פלה קוטי כמקרה מבחן

Veal, Michael E. 2000. *Fela: The Life & Times of an African Musical Icon*. Philadelphia, PA:
Temple University Press.

קטעים מתוך הסרט:

Finding Fela! (Film) - Trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=VeQ2oMdZxXQ>

שיעור 8: מוסיקה במצב הפוסט-קולוניאלי

Mbembe, Achille. 2006. "Variations on the Beautiful in Congolese Worlds of Sound." In
Beautiful Ugly: African and Diaspora Aesthetics, edited by Sarah Nuttall. Durham: Duke
Univ. Press.

שיעור 9: יחסים מגדריים בראי המוסיקה

Ballantine, C. 2000. "Gender, Migrancy, and South African Popular Music in the Late 1940s and
the 1950s." *Ethnomusicology* 44 (3): 376–407.

Duran, Lucy. 2003. "Women, Music, and the 'Mystique' of Hunters in Mali." In *The African
Diaspora: A Musical Perspective*, edited by Ingrid Monson. New York: Routledge.

שיעור 10: מוסיקה ודת - אסלאם במוסיקה הסנגלית כמקרה מבחן

McLaughlin, Fiona. 2011. "Yousou N'Dour's Sant Yalla/ Egypt: A Musical Experiment in Sufi
Modernity." *Popular Music* 30 (01): 71–87.

Yousou N'Dour - I Bring What I Love (Film)- Trailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=IImUJLCVP4A>

שיעור 11: טכנולוגיות צליל והפקה מוסיקאלית באפריקה

Meintjes, Louise. 2003. *Sound of Africa! Making Music Zulu in a South African Studio*. Durham,
NC: Duke Univ. Press.

שיעור 12: מוסיקה אפריקאית על בימת העולם

Font-Navarette, David. 2014. "File Under "Import": Musical Distortion, Exoticism, and Authenticité in Congotronics." *Ethnomusicology Review*. Digital: <http://ethnomusicologyreview.ucla.edu>

Meintjes, Louise. 1990. "Paul Simon's Graceland, South Africa, and the Mediation of Musical Meaning." *Ethnomusicology* 34 (1): 37–73.

שיעור 13: עם הפנים לעתיד: אפרו-פיוטוריות, אפרופוליטניזם ומוסיקה אלקטרונית באפריקה

Steingo, Gavin. 2008. "Historicizing Kwaito." *African Music* 8 (2): 76–91.

Charry, Eric S. 2012. "A Capsule History of African Rap." In *Hip Hop Africa: New African Music in a Globalizing World*, edited by Eric S. Charry. Bloomington ; Indianapolis: Indiana University Press.

Future Sound of Mzani (Film):

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLjyT7nrrzIKk4Ph8pdKrcsglOaUJc0NOI>

מקורות מקוונים מומלצים

- www.afropop.org - מאגר מידע ותיק על מוסיקה מרחבי היבשת, כולל ראיונות עם חוקרים, פודקסטים, מאמרים ועוד.
- <http://sounds.bl.uk/World-and-traditional-music> - ארכיון הצליל הדיגיטלי של הספרייה הבריטית. מכיל אוסף רחב היקף של הקלטות שטח שבוצעו על ידי אתנומוסיקולוגים מראשית המאה ה-20 כמו גם קטעי מוסיקה פופולארית.
- <http://www.awesometapes.com> - בלוג מוסיקה אפריקאית ידוע של אספן קסטות אמריקאי. כולל חומרים נדירים מכל רחבי אפריקה.
- <http://www.haaretz.co.il/blogs/voicesmeafrica> - בלוג בעברית (היחיד) של אדם רוטברד ואופיר בלום על המוסיקה ביבשת.
- דפי פייסבוק של לייבלים נבחרים:
 - Sterns Music
 - Syllart Records
 - Analog Africa
 - Strut Records
 - Analog Tapes from Africa
 - Soundway Records
 - Glitterbeat Records

Akwaaba Music ○